

"شناخت روش های آموزش محیط زیست به کودکان"، عادتى كه باید

نهادينه شود

bp.blogspot.com.

پژوهشگران معتقدند بهترین شیوه نهادینه کردن عادت های مثبت، آموزش، آن هم آموزش این عادت ها از دوران کودکی است. حفاظت از محیط زیست هم عادتى است كه باید از كودكى آموخته شود تا به يك باور ذهنى تبدیل شود. این باور كودك را موظف مى كند تا از يگانه زیستگاهی كه در آن زندگی می كند به بهترین وجه ممكن پاسداری كند.

آنچه در پی می خوانیم نکاتی ساده و عملی برای آشنا کردن كودك با محیط زیست و حفاظت از آن است.

• استفاده بهینه از كاغذ؛

نقاشی کردن یکی از نخستین مهارت ها و علایق كودكان است. اغلب كودكان به محض آنكه بتوانند قلم به دست بگیرند، نقاشی می كشند بنابراین نخستین آموزش ها باید از همین نقطه آغاز بشود. به كودك توضیح بدهیم مدادی كه با آن نقاشی می كند چگونه ساخته شده است. سپس به او یاد بدهیم كه با استفاده بهینه از مداد رنگی ها و نتراشیدن بی رویه آنها، می تواند به حفاظت از جنگل ها و درختان كمك كند. گام بعدی برگه های نقاشی است. علاوه بر دفتر نقاشی كه برای او می خریم، برگه های باطله یی كه یک روی آنها سفید و قابل استفاده است را دور نریزیم و روی میز كودك، کنار مداد رنگی های او قرار بدهیم تا برای نقاشی از این برگه ها استفاده كند. شیوه درست شدن كاغذ را برای او توضیح بدهیم و سپس به او شرح بدهیم كه با استفاده مناسب از كاغذها می تواند مانع از قطع درختان برای تولید كاغذ بشود.

- **بازیافتی ها را دریابیم؛**

با جمع آوری وسایل دورریختنی منزل یا وسایل شخصی فرزندان و استفاده مجدد از آنها مساله بازیافت و جمع آوری زباله ها را به او بیاموزیم. به طور مثل با کمک فرزندان قوطی های نوشابه (Can) را جمع کنیم. آنها را بشوییم و با بریدن در آنها، از این قوطی ها جا قلمی برای روی میز تحریر فرزندان درست کنیم. از این قوطی ها یا ظرف های پلاستیکی مواد شوینده می توانیم به عنوان گلدان هم استفاده کنیم.

- **بازی با طبیعت؛**

بهای آنکه کودک را با طبیعت و وجود موجودات مختلف در طبیعت یا نعمت های طبیعی مثل باران آشنا کنیم، بازی ها و آزمایش های ساده یی را همراه او انجام بدهیم. مثلاً هنگام بارش باران ظرف های خالی مواد شوینده، بطری های خالی شیر و... را جلوی پنجره یا حیاط بگذاریم تا آب باران داخل شان جمع شود. سپس از فرزندان بخواهیم با آب باران جمع شده در این ظرف ها، گلدان های منزل را آبیاری کند. این آزمایش به صورت ساده و عملی جمع شدن آب باران در دریاها و اقیانوس ها را به کودک نشان می دهد. علاوه بر این او را با فواید نزولات آسمانی آشنا می کند.

- **حفاظت از انرژی را بیاموزیم؛**

چند لحظه قبل از شروع برنامه مورد علاقه او تلویزیون یا رادیو را از برق بیرون بکشید. در جواب اعتراض او توضیح بدهید که اگر از انرژی برق یا هر انرژی دیگری بی رویه استفاده کنیم، هنگام نیاز ضروری به آن، این انرژی در اختیار ما نخواهد بود. تلویزیون یا رادیو را روشن کنید تا این بودن برق و لذت دوباره داشتن برق و تماشای تلویزیون در ذهن او بماند. درباره انواع انرژی، شیوه های تولید آن و... برای او توضیح بدهید.

- **دانه بکاریم؛**

برای آنکه فرزندان مفهوم حفاظت از خاک و آب را به درستی دریابد، همراه او باغبانی کنیم. با کاشتن تخم سبزی ها یا دانه هایی مثل آفتابگردان در حیاط منزل یا گلدان او را با مراحل رشد گیاه، نیاز گیاه به خاک خوب، آب سالم، نور خورشید و... آشنا کنیم. برای درک بهتر او، بهتر است یک نمونه کوچک را با خاک نامناسب (مثل خاک آغشته به نفت) یا آب ناسالم (آب مخلوط شده با مواد شوینده) رشد بدهیم تا کودک به خوبی تاثیر آلودگی آب و خاک بر گیاهان را ببیند. مقایسه گیاه سالم و بیمار مفاهیم را به خوبی به او می آموزد. بازدید از گلخانه ها و پارک ها ارتباط او را با محیط زیست بیشتر می کند.

- **با اشغال ها بازی کنیم؛**

آموزش جدا کردن زباله های خشک و تر و جمع آوری و دفع زباله ها نکته دیگری است که باید به خوبی به کودک آموخته شود. برای این کار چند کیسه زباله انتخاب کنیم و آن را در محل مناسبی بگذاریم. روی هر کیسه با برچسب، نوع زباله یی را که باید درون آن بریزیم مشخص کنیم. مثلاً مواد پلاستیکی، قوطی های فلزی، ظرف های شیشه یی و کاغذ (برای جلوگیری از آلودگی بهتر است فقط زباله های خشک را برای این کار جمع آوری کنیم). سپس از فرزندان بخواهیم تا برای جمع آوری و تفکیک زباله ها ما را همراهی کند. به این ترتیب او را با مساله جمع آوری، تفکیک و دفع صحیح زباله آشنا کرده ایم.

- **کار دستی بسازیم؛**

ابتدا برای فرزندان توضیح بدهیم که پارچه، چوب، کاغذ و... چطور تهیه می شوند. سپس با استفاده از پارچه های اضافی برای او وسایل مختلفی مثل عروسک، جاجورابی، جامدادی و... بسازیم. هر چقدر با استفاده از مواد به ظاهر دورریختنی مثل کاغذ، پارچه، چوب، پلاستیک (مثل

ظرف های خالی مواد شوینده (و... وسایل جدید بسازیم به همان نسبت ارزش مواد را به فرزندمان آموخته ایم. از طرفی به او می آموزیم که به جای آشغال سازی می توان از موادی که به ظاهر دورریختنی به نظر می رسند، وسایل قابل استفاده ساخت.

• یک روز بدون انرژی؛

ماهی یک بار، روز بدون انرژی در منزل اعلام کنیم. در این روز خاص بازی با اسباب بازی ها یا استفاده از وسایل برقی یا باتری های، تماشای تلویزیون و... استفاده از تلفن همراه و... ممنوع است. در این روز فقط باید از وسایلی که با انرژی کار نمی کنند، استفاده کنیم (مثلاً بازی با اسباب بازی های غیربرقی و باتری یی و...). با این کار فرزندمان ارزش و اهمیت انرژی ها، جایگاه آنها در زندگی امروز و ضرورت حفظ این منابع و جلوگیری از به هدر رفتن این منابع با ارزش را می آموزد.

• گردش علمی؛

هفته یی یک بار گردش علمی ترتیب بدهیم یا اینکه در برنامه های تفریحی خانواده، آموزش های علمی را به طور غیرمستقیم بگنجانیم.

• مطالعه؛

با خرید کتاب های علمی درباره طبیعت، حیات وحش، حفاظت از محیط زیست، زباله ها و راه های بازیافت و دفع زباله و... او را به طور غیرمستقیم به سوی آشنایی با مفاهیم علمی و شیوه های حفاظت از محیط زیست سوق می دهیم. فراموش نکنیم برای مطالعه فرزندمان را اجبار نکنیم؛ همین که کتاب ها را در معرض دید او بگذاریم و همراه او برای خرید کتاب به کتابفروشی برویم، کافی است.

برگردان :

مهتاب خسروشاهی

منبع :

<http://www.irandoe.org>